

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 8. februarja 2018 - Leto XXVIII, št. 6

ŽIVLJENJE OB REKI RABI

DELO JE NJEGOVO VRASTVO
stran 4

DELO VSAKŠI NAJDE
stran 6-7

NA GORENJSKO, GDE GORÉ SO
stran 9

SVETEK SLOVENSKE KULTURE

Človek bi mislo, ka je o kulturi sploj nej težko pisati, gda pa vsakšo leto pred 8. februarom, svetkom slovenske kulture, vcujstane, gorpride, ka je sploj nej tak naleki. Zatok sem se letos tak odlaučila, ka mo probala razmišlati od rejči do rejči.

SVETEK. Ka je svetek? Svetek je takšen den, gda nam nej trbej v službo titi, gda nam nej trbej delat titi. Svetek je den, gda se svetašnje oblečemo, zatok, ka nikan démo. Če je cerkveni svetek, te k meši, če je kakšen drugi, te na kulturni ali kakšen drugi program. Tam pa naj bi si v svetašnji gvant oblekli svojo dūšo tō. Nika ne vala tisti svetek, steri je samo od zvūna, naše pameti, naše misli, naše dūše se pa ne dotekne.

Druga rejč v stavki je *SLOVENSKI slovenska, slovensko*. Ka je slovensko? Je tau tista zemla, gde Slovenci živemo? Je tau zemla od Celovca do Trsta, od Monoštara do Čedadā? Je tau lūstvo, stero se ma za Slovence? So tau Prekmurci, Štajerci, Gorenjci, smo tau mi, steri živemo zvūn granice Slovenije, smo tau mi, Porabci, so tau Slovenci v Avstriji, Slovenci na Taljanskem? Je tau slovenski jezik, slovenska materna rejč? Stera? Tista, stero gučijo, govorijo v Ljubljani, v Maribori ali v Murskoj Soboti? Tista naša domanja, stera se guči po naši vasnicaj, stera je več kak gezero lejt gorostala med Mūro pa Rabo, če rejsan ne vejmo, kak dugo de se ešče čūla ... Vse tau je slovensko, vse tau je slovenstvo. Pa ešče več. Slovenstvo je dūševno stanje, dūševno čutenje, da slišiš k narodi, steri guči, popejva, senja, moli v istom geziki kak ti.

S tretjo rejčau v stavki sam mejla vejndrik največ baje. **KULTURA.** Ka je kultura? Je tau samo takzvana viska kultura, literatura, profesionalna gledališča, ansambli, koncerti ... Ali je tau amaterska kultura tō, v steroj najde svoje veselje dosti lidi, gda dela pri skupinaj, v društvaj. Je tau ljudska kultura, stero so stau pa stau lejt prejkdavali očetovdje sinaum, matere čerkam. Je tau vsakdanjšnja kultura tō, na stero tak dostakrat pozabimo ... Je tau slovenska kultura, je vogrska, je nemška ... Kultura je šurki pojem, šurka rejč. Dapa mi ostanimo pri *slovenski kulturi*, vej pa 8. februara svetimo den slovenske kulture. K slovenski kulturi sliši vse tisto, ka so, ka smo

Slovenci stvaurili na kulturnom področji, gdekoli živemo. Tau so vse tiste vrednote, vrejdnosti, stere nam polepšajo življenje, stere služijo nam, ka bi baukši lidjé, baukši slovenski lidjé gratali.

Den slovenske kulture je 8. februar – den, gda je mrau največši slovenski pesnik France Prešeren, steri je zvūn dosta drugi lejpi pesmi napiso verš, steri je grato slovenska himna. Kaulek 8. februara mi vsakšo leto na pamet pride ena stara zgodba, štorija, stera se je zgodila nej dugo po tistim, ka je Slovenija gratala samostojni rosag, ka je dobila svoje simbole, zastavo, grb pa himno ... Eden den je cingo telefon v našoj pisarni, isko me je eden urednik z vogrskoga radiona, steri kulturo prejk ma. Pito me je, če poznam slovensko himno pa mi je začno gunčati verze slovenske himne v vogrskom djeziki: »Ėljenek mind a nemzetek, kik vārjāk mār a nagy napot, mely a földkerekségnek hoz boldogabb virradatot ...« Ja, ja, sam ma pravla, tau je slovenska himna: »Živé naj vsi naródi, ki hrepene dočakat dan ...«, sem ma gunčala isti verš v slovenskom djeziki. »Gvūšno ka je tau slovenska himna«, sam čūla njegvi nevōrni glas iz telefona. Nej ste se zmautili? Te mi je zatok že malo prejk prišlo, nejsam vedla, če si norca beré iz mene ali mi pa rejsan ne vōrvle. »Dajte valati, ka rejsan poznam slovensko himno!« sam ma odgovorila malo zbantūvano, malo čemerasto.

»Ste vi Slovenka?« me je spitalo tadala. Nejsam vedla, če se špota ali se šali. »Ja Slovenka sem, ka pa vi mate pri tom!« – sam ga pitala. »Bojte ponosni na tau, ka ste Slovenka,« je pravo eni trikrat, te pa tadala gunčo: »Dja sam ešče nej srečo naroda, steri bi v svojom himnusi spejvo o sreči in svobodi drugi narodov. Nacionalne himne ali gučijo o junaški usodi in zgodovini lastnoga naroda ali prosijo blagoslov od Boga na svoj narod, dapa ka bi si kakšen narod odebrau verše, steri gučijo o taum, ka naj na svejti nede več kordjenjé, ka naj bi vsi narodi bili svobodni, tau sam ešče nej čūjo. Kakšen kulturni narod! Rejsan ste leko ponosni, ka ste Slovenka ...«

... v tistom momenti sam rejsan ponosna bila.

Marijana Sukič

Razstava likovne sekcije MOZAIK

ŽIVLJENJE OB REKI RABI

Tiste, steri so 2. februara prišli na otvoritev likovne razstave v Slovenski dom v Varaš, je pozdravilo veselo spejvanje pa igranje ništrni členov vokalno instrumentalne skupine Cvetje v jeseni, stera dela pri Drūstvi penzionistov Murska Sobota.

Ranč tak likovna sekcija MOZAIK, stere členi so dvakrat bili v Porabji na likovni koloniji. Odli so po Porabji, si poglednili njegve znamenitosti, dapa kejpe so namalali pa farbali že doma. Iz tej kejпов so razstavili v Slovenskom daumi 16 od 9 avtorov, smo zvedeli od vodje likovne sekcije Darinke Horvat, stero je z drugimi gosti vred pozdravo predsednik Slovenske zveze Jože Hirnōk.

V kulturnom programu so nastopili členi skupine Cvetje v jeseni

Predsednica soboškoga društva penzionistov Angela Novak je toplo pozdravila vse navzoče, eške najbolje porabske penzioniste, s sterimi soboški upokojenci že duga lejta sodelujejo. Vō je zdignila, ka je ta razstava pomembna zavolo dvej vzrokov. Kak prvo, mejsec februar je mejsec kulture, vej pa 8. februara je slovenski kulturni svetek, kak drugo, ta razstava je v spomin na pokojnoga Jožeta Vilda tō, steri je pred 13. lejti ranč v toj sobi mrau te, gda je na otvoritvi ene razstave goršto svojo pesem V Porabji dobri so ljudjé. Kak je predsednica pravla, un je bijo tisti, steri je trno rad emo Porabske Slovence, zatok je najprva povezo Porabske Slovence s Prekmurci, isko prilike, kak bi leko sodelovali.

Gostje z generalnim konzulom dr. Borisom Jesihom in njegvo soprogo

Dapa nej samo tau. Povezo je Madžare s Slovenci tō. Gda je bijo vodja Pomurskoga tiska (Pomurske založbe), je dosta sodelūvo z založbo Evropa iz Budimpešte. Plod toga sodelovanja je bijo, ka so v Sloveniji vōdali dosti knjig vogrski pisatelov pa na Vogrskom so ranč tak leko šteli ništrne slovenske pisatele v vogrskom geziki. Jože Vild sam je tō piso, pa tau nej samo v knjižnom geziki liki v domanjoj rejči tō, kak smo tau leko čūli v pesmi Rdeči mak, stero je preštejla Angela Novak. Pa če smo že bili pred slovenskim kulturnim svetkom, program se je zaključo s Prešernovo pesmijo o železnoj pauti.

Razstavo si leko poglednete do konca februara. Če te se stavili v Slovenskom daumi, nede vam žau.

Marijana Sukič

Prekmurje: Priprave na počastitev pridružitve matičnemu narodu – I.

SLOVESNOSTI V ZNAMENJU PRIJATEJSTVA IN SODELOVANJA

Prihodnje leto bo 100 let, ko je bilo Prekmurje priključeno matičnemu narodu, Slovencem v Kraljevini SHS. Ob visokem jubileju se bo zvrstilo več dogodkov, s katerimi bomo počastili pomembno obletnico. Priprave že potekajo, usklajuje pa jih iniciativni odbor, ki ga vodi prvi predsednik Slovenije Milan Kučan. Na novinarski konferenci v Murski Soboti so prvič za javnost predstavili temeljne poudarke počastitve, in sicer Milan Kučan v imenu iniciativnega odbora, Marjan Šiftar iz Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije, mag. Geza Erniša, častni škof Evangelikianske cerkve v Sloveniji, murskosoboški škof dr. Peter Štumpf in župan Mestne občine dr. Aleksander Jevšek. V počastitev pomembnega jubileja bodo vključene številne pomurske, slovenske ustanove, združenja in posamezniki.

Predsednik iniciativnega odbora Milan Kučan je poudaril, da so program zasnovali tako, da bo pomen obletnice odmeven v širšem, vseslovenskem prostoru. Dosedanje proslave niso bile odmevne zunaj Prekmurja, ob stoletnici pa mora biti drugače. Tudi zato, ker so razlike med Primorsko in njeno vrnitvijo matici ter Prekmurjem in njegovi priključitvi matični državi. Nekje je celo bilo zapisano, da je šlo za »osvoboditev Prekmurja«. S pripravami na slovesnost je seznanjena tudi slovenska vlada, predlog iniciativnega odbora je tudi, da bo pomen priključitve ustrezno obeležen prav tako v glavnem mestu Slovenije, Ljubljani. Pogovori o tem že potekajo.

Predvidevajo, da bosta izstopajoča dva dogodka, in sicer veliko zborovanje v Beltincih 17. avgusta 2019, združeno s sveto mašo za domovino, zelo verjetno ekumensko, skupaj z evangeličansko cerk-

vijo, ter simpozija, ki ju pripravlja prvega Zgodovinski

odločitev za dve znanstveni srečanju upravičena, menijo

boški škof Peter Štumpf se je nasploh o sodelovanju med škofijama, v povezavi s slovenskim bogoslužjem v Porabju, in tudi o počastitvi priključitve, že pogovarjal z novim sombotelskim škofom dr. Jánosom Székelyem, stike pa ima tudi s predsednikom madžarske škofovske konference. Pomenljiva je informacija, da se sombotelski škof za-

bojno razumevanje, spoštovanje in toleranca, kar naj bi bil ideal pluralne človeške družbe sedanjega časa. Ali kot sem zapisal v naslovu »Slovesnost v znamenju prijateljstva in sodelovanja« in dodal: »Dobre volje in ne užaljenosti za vsako ceno«.

Skupen predlog je tudi, da si zaslužijo pomembni moške, ki so si na Pariški mirovni konferenci uspešno prizadevali za priključitev Prekmurja matični domovini, posebna spominska obeležja. Predlog je, da bi postavili skupno obeležje v središču Murske Sobotice. Kaj to konkretno pomeni, ali spomenik, spominsko ploščo ali kaj podobnega, na novinarski konferenci niso povedali. V sodelovanju z mestno občino in katoliško cerkvijo bodo uredili ploščad pred stolnico, kjer bi odkrili spominska obeležja zaslužnim katoliškim možem za priključitev. Za zdaj je na fontani v središču Sobotice spominska plošča, ki so jo odkrili leta 2014 in na kateri piše: »Na razvodnici med Muro in Rabo vsem zaslužnim za združitev prekmurskih Slovencev z matičnim narodom.«

Program 100-letnice priključitve Prekmurja matični domovini vključuje še več dejavnosti, ki bodo potekale od letošnje 99-letnice do konca prihodnjega leta. Številne aktivnosti bodo v katoliški in evangeličanski cerkvi, razmišljajo o ponatisu nekaterih dokumentov, povezanih s priključitvijo, in še marsičem. Slovenski škofje, ki bodo obiskali Vatikan, bodo s pripravami na slovesnost seznanili tudi papeža Frančiška. O programu bodo ta mesec razpravljali tudi na Svetu pomurske regije, konec februarja pa ga bodo sprejeli, vendar z možnostjo dodatnih predlogov, ki zagotovo bodo še pozneje.

Ernest Ružič

Osrednji dogodek, ekumenska maša za domovino in proslava, bo 17. avgusta 2019 v Beltincih, kjer je bilo prvo množično zborovanje ob priključitvi s približno 20 tisoč obiskovalci; na slovesnosti v Beltincih 2014 je bil govornik dr. Milan Brglez, predsednik Državnega zbora Republike Slovenije

inštitut ljubljanske Teološke fakultete, drugega pa Slovenija. Na pogovoru je bil posebej po-

Ocena je, da se v Prekmurju do zdaj z javnimi obeležji niso v zadostni meri oddolžili tistim, ki so zaslužni, da je postalo Prekmurje del Slovenije; malo je spomenikov zaslužnim možem, po njih poimenovanih ulic ali ustanov, med redke spada spominska plošča na fontani sredi Sobotice, ki so jo odkrili 17. avgusta 2014

venska akademija znanosti in umetnosti. Čeprav se bodo tematike tudi prepletale, je

čena učiti slovenski jezik. Peter Štumpf je povedal, da ima njegov sombotelski kolega poseben odnos do Slovencev, kar je izpostavil tudi na nedavnem srečanju v prekmurskem Dobrovniku, kjer je dejal, da so Slovenci bogastvo za njegovo škofijo. Z vodstvom Evangelikianske cerkve na Madžarskem že vrsto let sodeluje slovenska Evangelikianska cerkev, je poudaril njen prvi, zdaj častni škof Geza Erniša in kot primer odličnih stikov omenil skupno dvojezično slovensko-madžarsko izdajo Svetega pisma, Nove zaveze. Pri izdaji je sodelovala tudi katoliška cerkev.

Poseben odnos zasluži Madžarska tudi zato, ker je s Trianonsko pogodbo zgubila velik del svojega ozemlja. Del Madžarske je bil priključen Kraljevini Hrvatov, Srbov in Slovencev. Počastitev visokega jubileja naj bi bila priložnost, je želja iniciativnega odbora, da se preseže dosedanje zavračanje sodelovanja ali udeležbe vodstva prekmurskih Madžarov na prireditvah, posvečenih priključitvi Prekmurja matici. Do izraza naj pridejo medse-

PREKMURJE

Den spomina na žrtve holokavsta

27. januarja je mednarodni den spomina na žrtve holokavsta. Na té den pred 73. leti so sovjetski sodaki osvobodili preživele v koncentracijskem taborišči Auschwitz, v sterom je med drugo svetovno bojno mrlo med 1,1 in 1,5 milijona ljudi, od toga je bila velka večina Židov. V holokavsti je mrlo vsevküper okauli šest milijonov Židov, med njimi tudi večina prekmurških, stero so v Auschwitz odpelali 1944. leta. Holokavst je preživelo samo 23 lendavski in 25 soboških Židov. Kak je v zadnji lejtaj že tradicija, so se v Prekmurji na žrtve holokavsta najbolje spaumnili v Lendavi. Župan Anton Balažek se je v spremstvu generalnega konzula Republike Madžarske v Lendavi dr. Gyule Földesa in predstavnice Ministrstva za zunanje zadeve in predsednice slovenske delegacije IHRE (International Holocaust Remembrance Alliance) Blanke Jamnišek udeležo spominske slovesnosti na dugoveškem židovskem cintori. Župan je v svojem guči izpostavil pomen spomina na nekdašnje judovsko skupnost, stera je mejla fontoški tau pri razvoji občine Lendava. Pravo je ške, ka sta židovska kulturna dediščina in zgodovina trno fontoški tudi pri pripravah na kandidaturu Lendave za Evropsko prestolnico kulture leta 2025.

Že deveto leto po redi so v lendavski sinagogi (edina od treh prekmurških sinagog, stera ške gnesden stogi, v njoj pa je muzej holokavsta) pripravili zgodovinsko spominsko vöro za učence 9. razredov Dvojezične osnovne šole I Lendava, po tistom pa so odprli ške fotografsko razstavo Branimirja Ritonje Judovska pokopališča in predstavili fotografski album o koncentracijskem taborišči Auschwitz.

Silva Eöry

Kovački majster Franc Franko iz Püconec

DELO JE NJEGOVO VRASTVO

Inda svejta je brez kovačov nej šlau, tudi v Prekmurji nej. Ške leta 1927 je bilou v soboškom okraji (járás) 135 kovačov. Gnesden jih je menje, kak je na eni rauki prstov, pa ške tej, steri so ostali, se spravljajo bole z umetnostnim kak s klasičnim

Franc Franko - delo v kovačnici je njegovo vrasstvo

kovaštvom. Eden od tej je 79-letni Franc Franko iz Püconec. Gda sam prišla v njegvo kovačnico, je z dvejkijskim klepačom na nakvali železo kovau. Pravo mi je, ka ga tau delo gor drži: »Če dva dni ne delam, te me že rama ali pa kaj drugo boli. Tau, ka dem v delavnico pa klepač v roke vzemem in eno vöro delam, tau je moja terapija, tau je moje vrasstvo.«

Pri Frankovi v Püconcaj ma kovaštvo že dugo tradicijo: »Moj oča je začno delati 1912. leta. On se je te meštrije navčo pri kovači Flisari v domanjov vesnici. Po tistom je šau za neka cajta delat v Avstrijo, od 1914. do 1918. pa je biu med prvo svetovno bojno sodak v Puli. On je nej biu na fronti. Cejli cajt je kaula za sodačijo vredgemau in popravlo, pa konje podkavo. Gda je prišo domau, je s pomočniki in inaši delo v kovačiji, stera je te bila ške na drugi strani ceste. Tistoga sveta ške nej bilou elektrike, tak ka so od nauči do nauči delali. Če je pa kakšna sila bila, pa so si s karbidovkami svejtili. Te se je pri nas rejsan dosta konj podkauvalo. Meli smo eno takšo šker, ka je gor potegnola konja, ka je te nej mogo brsati, gda so njemi podkauw gor dejvali. Mala delavnica bila, v sterof so dva ali trgé delali, samo furt so

dosta dela meli. Te je paver nej mogo na njivo, če je železo, brane in vse drugo nej bilou sklepano. Zdaj pa tau niške več ne dela. Tak so mi pravli, ka sta 1925. leta, gda so pri nas nauvi ram zidali, v kovačnici dva telko zaslužila,

kak so vsi delavci, steri so pomagali zidati, v enom dnevi penez vö odnesli.«

Franc Franko je že kak mali pojbič največ cajta preživo v kovačnici: »Mene sta oča in mati kesno mela. Meu sam štiri sestre. Prva se je narodila že leta 1914, druga 1918, tista,

Gnesden se podkve ne nūcajo več za konje, liki kak spominek. Nej pa je vseeno, kak jih obesite, pravi Franc Franko. Če sta kraka obrnjeniva doj, vas podkauw čuva pred hūdimi duhauvi in čaralicami. Če sta kraka obrnjeniva gor, tau prinaša srečo, zdravdje in mer. Če sta obrnjeniva na levo ali na pravo pa tau prinaša srečo in zdravdje v plodnosti.

stera se je 1928. leta rodila, pa je mrla, gda je komaj štiri leta mela. Ge san se 1939. naraudo. Kak san začno oditi, san že biu v delavnici. Inaši so me te vozili se pa ta ali pa san pouleg peči sejdo in san se segrejo. Dostakrat san se žežgo, ka sam za vrouče prijó. Po zgotovljeni osnovni šauli san

šau v Soboto v vajensko šaulo. Biu san devetnajsti očov inaš, do konca pa san se za kovača vönavčo pri kovačkom majstri Cigüti v Martjancaj.«

1956. leta je Francov oča zbeležau in mrau. Zatau, ka je on te ške nej meu napravleno vižgo za kovačkoga majstra, je nej mogo kovačije prejkvzeti. Prva je odišo delat v Maribor, po tistom pa je šau za dve leti k sodakom, prva v Čakovec, te pa

san delo tudi kak paver. Mi smo furt malo grūnta meli. Te, gda je oča ške kovačijo meu, so dosta dela na njivaj s svojimi konji kak protiulugo pavri napravili. Kesnej sva z ženo Anico tudi dosta ročno delala, sploy te, gda sva krmo spravljala. Njau sam spozno 1963. leta v Gornji Petrovcaj, gde je moja firma pri šauli ograjo delala, ona pa je tam pomagala zidarom. Moja

V delavnici njemi pomaga tudi žena Anica

ške v Črnomelj. Gda je doj sleko uniformo, si je v Murski Soboti delo najšo, v firmi Blisk, pred penzijo pa je biu zadnji 19 lejt

žena je bila v Čöpincaj paul leg granice rojena, kesnej je živela v Ženavljaj, te pa sam jo ges se doj spravo.«

V zakoni sta se njima naraudili dve čerki, Sonja in Jožica, mata pa tudi vnūka Tadeja, steri dedeki rad priskoči na pomouč v delavnici, nej telko te, gda dela drauvne kovaške izdelke, liki bole te, gda delata železne konstrukcije, stero gnesden lidge postavljajo na gračenkaj kak zaščito pred točo. »Ge zdaj ročno kujen podkvice, svečnike, posvete in druge okrasne in uporabne predmete. Pri obrtni zbornici Slovenije san za svoje izdelke pridaubo naslov izdelek domače obrti. Največ toga turistom v Radencaj ali Moravski Toplica odam. Odin tudi na senja, samo nej več vseposedi, Miklošovo in Trezino senje v Soboti pa nikdar vö ne pistim,« mi ške pove Franc Franko in prva kak odidem pokaže več starih predmetov in kovaške škeri, stero ma v svoji delavnici. Med njimi sta tudi nakvalo iz leta 1912, pa tudi mej je iz tistoga cajta.

Silva Eöry
Kejpi: Silva Eöry
in osebni arhiv

hišnik (gondnok) na nauvoj püconskoj osnovni šauli, stera stogi samo neka metrov od njegvoga rama: »Gda sam se šau za tau delo zgučavat, sam pravo, ka mo leko samo tak tau delo, če mi nedo branili, ka mo popaudne ške leko delo v kovačiji. Dovolili so mi. Pouleg službe in kovačkoga dela

Našo tejló guči brezi rejči

Ali se pogučavamo samo z rečami, štere naše lampe zapistijo? Ali pa našo tejló ranč tak pošila informacije o tem, ka brodimó pa čütimó? Vse tau pa eške kaj drügoga so leko zvödali tisti, šteri so 25. januara prišli v varaški Slovenski dom na prvo letošnje predavanje v organizaciji Zveze Slovencev na Madžarskem.

Sodelavka organizacije *Andreja Korpič* je povödala, ka škéjo vsikdar nikšo nauvo temo nutpokazati, zatok so pozvali *Mihaelo Hegeduš*, štera v Sloveniji drži delavnice za takše lidi, šteri slůžbe iškejo.

Malo je navči, kak aj se prijavijo na pogučavanje z bodaučim prejdñim pa na ka aj skrb majo med pogovorom. Vejpa naše tejló eške več pověj kak naše reči.

»Gučimó s cejlim svojim tejlom, od glave do pét,« je svojo predavanje začnila *Mihaela Hegeduš*, »od rauk pa naug do farbe kauže. Največ informacij pa leko preštemo z obraza, eške posaba z oči.« Kak smo čüli, so oči »klůč do človeči misli«, dosta na priliko znamenüje, če mamó šurke ali vauske zenice (pupilla). Če moški vidi lejpo žensko, se ma zenica poveča do trikrat, ženskam pa te, gda vidijo lejpi kej, na priliko mater z detetom. Če sejčemo z očami, znamenüje, ka smo čemerni, če nekakomi dugo gledamo v okau, znamenüje, ka se nam tista peršona vidi.

Lampe nam ranč tak dosta informacij dajo, je raztomačila *Hegedušova*. Če je smejanje z dobre düše, se nam pokažejo gübe na bejdvej stranaj obraza. Političari pa se dostakrat s stisnjenimi lampami smejejo, ka znamenüje, ka nika skrivajo. Rauke ranč tak leko poka-

žejo, ka čütimó pa kak brodimó. Če je držimó oprejto (kak dühovniki), kaže, ka istino gučimó ali ka dobro

aj pride bliže, vejpa tam tau samo s pisovi tak delajo. Če s prsti kažemo litero »V«, je tau simbol méra, zmage (győze-

kak rokau nekakoma damo: ne smejmó go držati kak mrtvo ribo, z bejdvöma rokama pa samo te zagrabimó rokau

drügoga, če ga rejsan spoj dobro poznamó. (Ali če smo političar.) Pravo rokovanje je: s cejlov rokauv, malo stisniti, trikrat strausiti, 2-3 sekunde držati, pogledniti v oči pa se malo smejati. Nikdar ne obrnimó rokau gor ali doj, pa skrb mejmó na tau tö, ka prvi dájó rokau ženska, prejdjen ali starješi človek.

Če štoj prste pred lampami drži, gda guči, leko ka postavlja »štražo« zavolo svoje laži.

Takši simboli so eške škrabanje nausa, nej pravo smejanje ali pomalek davanje valasa. »Kak vejmo če političar laža? Če opré lampe ...«, se je pohejcala predavateljica.

Ženske majo ovaške znake za zapelavanje kak moški, dobro je, če je poznamó, nam je raztomačila *Mihaela Hegeduš*. Če se ženski vidi moški: nazajličí glavau, z nogami vrazmó stogi, se špila z vlasami, popravi si gvant, züva črejveu s peté, bauža se po tejlí. Če se moškoma vidi ženska: ravna si hauspintli, puca praj z rame, tekne se svoje vöre, več kak pet sekund gleda, prste v žepko dejva.

Na predavanji v Monoštri smo leko dosta zvödali o guči tejlá, na priliko eške o nogaj, tremi (lámpaláz) pa vsefélé pozaj. Na stenej smo leko zmejs dosta malani kejpov pa fotografij videli kak ilustracija tapravila. Slovenska zveza je pá organizerala eden zanimivi program, pa tau v domanjoj rejči. Nikoma je nej moglo žau biti, šteri je tistoga zadvečerka prišo v Slovenski dom.

-dm-

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Samopostrežne blagajne

Od leta do leta je več samopostrežni blagajn v Železni županiji, pa več lidi je nüca, kak so tau sprvoga mislili, gda so raziskave delali. Dosta je taši, steri k drügim blagajnam več ranč nédejo, samo k samopostrežnim. Te blagajne se najbóla pri mali košaraj nücejo, gda lůstvo tak 1-15 falatov izdelkov kipüje. Najbóla so je pa zato naredli, aj tjüpci bola naletja leko plačajo, aj njim nej trbej tak dugo čakati na vrsto. Če cejli rosag gledamo, te se v Tesconi že 39 % v tej blaganaj plačüva, pa vsigdar več de taši baut, gde do meli samopostrežne blagajne, dapa tau ne pomeni, ka potejn več nede trbelo blagajničark pa bjagajničarov. Edni med tejmí, ka so »brezi blagajne« ostali, police pakivajo, druge menjavajo, drügi pa tam stojijo pri samopostrežni blagajni pa pomagajo tisti tjüpcem, steri se še ne razmejo k tomi, kak je trbej nücati. Zavolo tauga, ka so te nauve blagajne nastale, enga delavca je nej trbelo taposlati iz baut. Če tjüpcé gledamo, malo je taši, steri te blagajne znoriti škejo, pa tejm se samo rejdko posreči. Zato ka samopostrežne blagajne tak kontrolirajo, če smo vse dali dolaparšteti, ka dolazvagajo košaro, gda go doladejemo. Če kaj ne dejemo na blagajno, ka smo v košari meli, te nas blagajna ne pisti tadala tjipüvati. Zvün tauga še zato tisti delavci, steri so tam paulak pri blagajni, tö kontrolirajo, če smo vse blago skenirali, ka smo v košari meli. Na samopostrežni blagajni leko v gotovini plačamo ali pa z bančno karticov, pa ranč tak se kuponi tö leko nutmenjavajo kak pri redni blagajni.

Karči Holec

Kak trbej rokau dati, kaže predavateljica *Mihaela Hegeduš*

poslůšamo. Če má štoj rokau v križi, znamenüje, ka se brani, ka je zaprejti. »Ništer-na znamenja so gnaka po cejlom svejti, so pa razložki med narodi. Če kaj pri nas nika znamenüje, leko v Me-

lem) ali rabuke, liki če obrnemo rokau, leko nekakoga vkraj zaženémó. Rokerski pozdrav iz Merike (drügi pa pétí prst) znamenüje na Španjolskom, ka »te žena za norca má«.

En tau publike

riki nika spoj drügoga, indrik pa nika tretjoga. Skrb moremo meti, če se pelamo na priliko v Južno Meriko, ka leko naš pozitivni znak znamenüje tam kaj negativnoga,« nam je ovadila *Mihaela Hegeduš*. Zdignjeni palec je v dosta rosagaj simbol za »v redi«, na Grčkom pa znamenüje »idi vkraj«, v Irani nika eške bole grdoga, na Japanskem pa »pét«. Na Filipinaj ne kažimó nikoma,

»Leko prepoznamó straj, veseldje, žalost ali laž. Ali tau, če se nekak komi vidi. Ženske po naravi ležej razmijo guč tejlá, tau, kak drügi človek čüti,« je tomačila predavateljica pa za pazko cujdala, »nikdar pa ne moremo biti stau procentni.« Leko ka nekak samo zatok má rokau v križi, ka ga zebé ali pa na stauci v prvom redej sedi, smo čüli.

Na tau tö moremo skrb meti,

OD SLOVENIJE...

Minimalna plača je višja za 4,7 odstotka

Minimalna plača je od 1. januarja višja za 4,7 odstotka, kar za zaposlene pomeni, da bodo prejeli 25 evrov več na mesec. Tako je odločila ministrica za delo Anja Kopač Mrak, potem ko se socialni partnerji niso uspeli dogovoriti. Sindikati so zahtevali 6,2-odstotni dvig, delodajalci najprej zgolj 1,7-odstotnega, kolikor je lani znašala inflacija, kasneje pa so sindikatom poslali še en predlog, za 3,5-odstotni dvig v letošnjem in prav toliko v prihodnjem letu, vendar so ga sindikati zavrnil. Nova višina minimalne plače je 842,79 evra bruto in 638,42 evra neto.

Štipendije za deficitarne poklice

Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad je objavil razpis za pridobitev štipendij za deficitarne poklice za šolsko leto 2018/2019. Dijaki bodo vlogo lahko oddali od 15. junija do 20. septembra. Sklad bo podelil 1000 štipendij po 100 evrov mesečno. Letošnji nabor izobraževalnih programov vključuje 21 poklicev: kamnosek, mehatronik operater, izdelovalec kovinskih konstrukcij, inštalater, oblikovalec kovin orodjar, električar, avtokaroserist, pek, slaščičar, mesar, tapetnik, mizar, zidar, tesar, klepar-krovec, izvajalec suhomontažne gradnje, slikopleskar-črkoslikar, pečar, gozdar, dimnikar in steklar. Za izobraževalni program poklicno-tehniškega izobraževanja v italijanski narodni skupnosti je določen program ekonomski tehnik, za madžarsko narodno skupnost pa so razpisani programi srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja mehatronik operater, strojni tehnik in kemijski tehnik. Sredstva bodo zagotovljena iz Evropskega socialnega sklada in proračunskega sklada ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Skupna razpisana vrednost sredstev znaša največ 3,6 milijona evrov.

Kozaulina Ana, dekleško Kovač, v Otkovci žive v rojstnem domu, gde se je že več kak pred sedemdesetimi leti naraudila. V cejlom svojem življenju je dosta delala, zato ka moškoga nej bilau pri rami, gazdūvali so pa redno, dostakrat so štiri krave stale v štali. Kak je pripovedjala, onadvej z materdijov, stera je vsigdar prejdnja bila pa dirigerala, sta vse taobredle, kakšnokoli delo je tisto bilau. Edno, ka se je nej navčila pa ranč nej stejla delati, tau je s kosilnicov kositi.

- Ana, vi ste vsigdar sami bili?

»Nej, dja sem mejla moža, samo sva raznok prišla, sledkar je pa tam, kak je tromejnik, prejk meje odišo v Kanado, dja sem pa tū ostala z dvōma detetoma pa z materdijov.«

- Tau je vaš rojstni ram, gde zdaj živete pa ste vsigdar živel?

»Dja sem se v tau rami naraudila, dja sem doma ostala. Dvej sestre mam, Margit v Števanovci žive, Magdi pa v Varahi. Tau je dober ram, dapa zato vsigdar smo ga kaj popravljali. Leta 1975 smo pod stene kaulak tak po mejteri katranjapir sklali, aj voda nēde gora. Cejli ram smo spodkar dola spatanerali, okna smo menjavali, na cejlaj streji smo črpnje prejksklali, sejncō smo na nauva zidali, glejve smo zidali, orau smo zidali, tak ka delo je bilau. V februara, gda smo te katranjapir kaulakvlekli, dja sem tōj v tōjnji na rekameri spala, zato ka v iži so nej bila okna. Gda so tam zgotauvili, te smo šli ta naprej, te so pa tē tau delali.«

- Dosta ste delali?

»Če je stoj dosta delo, dja sem dosta delala. Dosta lūstva, če kaj malo dela, se že včasini žaurga, tau je pa zato, ka se tazanja. Drūgo pa tau, ka če nejmaš v sebi, ka bi te gnalo, ka zdaj tau napravim, drūgi den tisto, te nikdar nika ne obrediš. Dobro, dostakrat se je

zgaudio, ka zavolo vrejmēna je nej tak bilau, kak je človek mislo, ka zdaj mo okapo, žetvo delo ali s senauv delo, tašoga reda si drūgo delo, dapa red je zato vsigdar mogo biti.«

- Žetvo ste tū sami delali?

»Nej samo žetvo, še mlatiti sem odla kaulak po vesi, vejn deset lejt, pri Borvi smo začnili pa pri Kaucini smo taknjali. Pri mlatitvi je petnajset, sedemnajset lūstva trbelo, tak ka vsikši mogo drūgoma pomagati. Bilau tak, ka gda smo cejli tjeđen mlatili, sem na prgiški nej mejla kaužo, zato ka sem dja največkrat na mašini bila. Zazranka v štrto vōri smo začnili pa tak do desete smo delali, gda kak je prišlo. Človek je te bejo malo fraj, gda so mašin vlekli pa dočas, ka so ga postavljali.«

- Istina, ka je žmetno delo bilau, dapa te je lūstvo veselo delalo pa eden drūgoma pomagalo.

»Te je lūstvo rado eden drūgoma pomagalo, dostakrat so se kaj hejcali pa če je ranč žmetno delo bilau, bola naletja so prejkprnesli. Gnesden je lūstvo tak, ka od nausa tadale ne vidijo, ka je televizija nutraprišla, več ništje k nikomi nēde, če koma kaj trbej, te vzeme telefon pa ga gorapozove. Prvin je lūstvo bola vtjūpodlo, pa nej samo te, gda je delo bilau, če nej bilau, te tō, če ovak nej, te so se

karte špilali. Pri nas je vsigdar dosta lūstva bilau, zato ka tōj so mlejko vtjūpbrali, tašoga reda večkrat paradije so bile, gda so eden drūgoga hecali. Bilau, ka so dekle niše srake vōpobrale iz gnejzde pa pojebom so nutra v kante spistile.

DELO VSAKŠI NAJ

Kak so se srake v kanti mlatile pa rogatale, podje so samo zblejdim gledali, edni so se še postrašili.«

- Kak tau, ka so pri vas mlejko vtjūpbrali?

»Zato ka te si mlejko tō mogo doladavati, pri nas v Otkovci je moja mati vtjūpbrala, vsikši telko mogo prnesti, ka je emovōnapisano. Tau tō vardjam, ka kromča pa pšenico smo pa k Pufrni mogli pelati doladavati.«

- Ka je bilau te, če je stoj nej mogo pripauvati telko, kelko so ma vōnapisali?

»Te je mogo vōplačati, pa te tak se je leko vōrejšo ali je pa v vauzo ūšo, tak ka nauri cajti so bili v tisti petdeseti lejtaj. Prvin je pejnez

vo, dapa te še nej bilau telko divjačine kak zdaj. Dja vardjam, ka smo s kauli, s kravami še na Črejtunik v mlin vozli pšenico.«

Kozaulina Ana rada vōšiva prčece

- Vaša mati so taše kapitanj bili, tak mislim, te so oni bili prejdnji pri rami, steri so zapovedjali, nej?

»Ona je bejla prejdnja, ona je pejneze prejkmejla, ka ona zapovedla, tisto je tak moglo biti, pa nej samo te, gda sem dekla bila. Gda smo še dekle bile, dja pa sestre, dočas ka smo vse kreda nej djale doma, krave napasle, travo nakosile, vodau vōnagnale, pa vse, ka je trbelo, dočas smo v krčmau nej smeje titi. Prvin so stariške mlajše bole ostro meli kak zdaj. Zdaj je tak, ka vsakši stariši svojomi deteti vse dovoli, vse, ka prosi, tisto ma tōjpijo, gda pa na svo rokau pride, te ma pa vse žmetno spadne.«

- Zaka so prvin stariške bola sigurni (strogi) bili kak zdaj?

»Vejš, kak je tau bilau, delati je trbelo vsakšoma, zato ka ovak bi nej mogli živeti. Pa še tak je težko bilau, ka vsikši je mogo delati, če je stari bejo ali mladi. Zato ka te je vsakši doma bejo pa samo s tistoga je leko gazdōjvo, ka je doma pripauvo.«

- Vi ste še več mogli delati,

Mama, oča pa tri sestre; Ana prva z lejve

tō nej bilau, samo te, če je stoj tele, svinjau ali mlejko audo. Pa te če še tau nej dojšlo, te si še porcije tō mogo plačati za zemlo.«

- Kak je leko brezi pejnez človek živo tistoga reda?

»Tak, ka tau je djo, ka je pripau-

zato ka moško delo je tō na vas čakalo.

»Dja sem vse tanapravla, dapa z mašinom sem nej kosila. Ka je kravam pa svinjam zeleno trbelo, z rokauv sem nakosila, dapa nika več nej. Dostakrat so me pitali, zaka se ne navčim s kosilnicov kositi, dja sem prajla, zato nej, ka te še tau mo tō dja mogla delati. Mašin mamo svojoga, dapa nikdar sem nej kosila z njim pa zdaj več ranč nemo.«

- *Prvin so tō bile taše tople zime brez snega kak zdaj?*

»Nej, ne vardjam, ka bi tak toplo bilau, dapa tašo je bilau, ka še na Djaužefovo, gda smo v šaulo šli, je tak velki snejg spadno, ka ga je odmetavati trbelo. Te smo še odtec kak k meši, tak v šaulo v Števanovce pejšti odli, samo te smo nej tak po ednoma šli, ka nas je bilau, vsi eden za drudjim.«

- *Zdaj na fašenek več ne odijo kaulak, zgaudilo se je tašo prvin tō?*

»Nej, tašo nej bilau, vsigdar so odli, pa nej samo edna, liki bilau tašo, ka dvauja, trauje partije so odle. Zdaj ta mla-

pito, če leko notadejo, te je fudaš prejšo, naslejdne pa par, kak „Fašenek“ pa „Lenka“, pa tau so vsigdar vsi moški bili.«

- *Ka so prvin na fašenek tjōjali?*

»Na fašenek so kapūsto pa okajeno mesau tjōjali, ali glavau ali kučat z repom, steri je vō s piskra viso, dapa najbola so pa tak fantje (krofe) pekli. Zdaj je tau že tū vse ovak, zato ka te šedje se tak pomalek vse tapozabijo.«

- *Ka mislite, steri svejt je bejo baukši, te ali kak je prvin bilau?*

»Zdaj baukše dé, samo lūstvo zdaj dosta zapravla, z nitjin so nej zadovolni, vsigdar njim več trbej, nika njim ne dojde. Tak mislim, ka zdaj lidam fejst dobro dé, pa tau je tū nej dobro. Zdaj je telko avtonov pri ednom rami, kak je prvin krav bilau. Vsikši je samo doma, pa televizijo gleda, že eden do drügoga sploy nédejo pa ranč nji ne briga, ka je z drüdjim. Tau istina, ka zdaj je baukše, prvin pa srmastvo bilau, dapa te je itak bola veselo bilau kak zdaj.«

Anina mama pa hči, gda so ešče štiri krave meli

dina je že nej za tau, zdaj že ne odijo, samo tau tō istina, kama bi šli? So taše mejste, kama je ne pistijo notra, dosta je Vaugrov, steri ne vejo, ka je tau, v dosti mejstaj pa nikoga nega doma.«

- *Kak so odli prvin fašenki?*

»Pri nas na fašenek so vsigdar štidje odli, eden fašenek je naprej ušo, steri je kloncko pa

- *Zdaj, gda je tak brž kmica, ka delate znautra v rami?*

»Gda vse tanapravim, ka trbej, te vōšivam, zato ka tau namé veseli.«

- *Vi si te delo zato vsigdar najdate.*

»Tau je tak, ka delo vsakši najde, če ga vidi.«

Karči Holec

Niz predavanj o Svetem pismu

Z nastankom Svetega pisma in tudi z zgodovino krščanstva se lahko seznanijo tisti, ki se bodo udeleževali predavanj, ki jih bodo prirejali v monoštrski gledališki dvorani vsak drugi teden. Na prvem predavanju je kaplan Gottfried Róbert Heiter predstavil nekatere dele Stare in Nove zaveze. Naslednje predavanje bo 20. februarja.

L.R.H.

Fotorazstava Zoltána Molnárja-Füzyja

Prva letošnja razstava, ki so si jo obiskovalci lahko ogledali v monoštrski gledališki dvorani, je bila fotorazstava Zoltána Molnárja-Füzyja. Med razstavljenimi fotografijami smo lahko videli tudi nekaj posnetkov sakralne dediščine Porabja.

L.R.H.

... DO MADŽARSKE

Priljubljenost predsednikov strank

Po najnovejši raziskavi Inštituta Nézőpont, v kateri so vprašali tisoč anketirancev, je najmanj priljubljen strankarski predsednik nekdanji premier Ferenc Gyurcsány, ki vodi stranko Demokratična koalicija. V njegovem primeru je le 22 odstotkov vprašanih reklo, da bi ga po volitvah radi videli na pomembni poziciji. Čeprav je njegova priljubljenost med pristaši leve 78-odstotna, ga simpatizerji ostalih strank zavračajo do take mere, da je postal najmanj priljubljen med predsedniki strank. Njemu sledi predsednik desničarskega Jobbika, Gábor Vona, z njim v lastni stranki simpatizira sicer 91 odstotkov vprašanih, toda člani drugih strank in neopredeljeni volivci ga ne marajo, zato je njegova priljubljenost le 30-odstotna. Na vrhu lestvice je predsednik stranke FIDESZ, premier Viktor Orbán, ki mu zaupa 54 odstotkov anketirancev. Med ostalimi predsedniki volivci najmanj zavračajo Gergelya Karácsonya, ki je mandatar dveh strank, socialistov in stranke Együtt. Analitiki njegovo 43-odstotno priljubljenost pripisujejo temu, da je manj znan politik, da ga volivci ne poznajo do take mere kot ostale strankarske predsednike.

Nevladne organizacije so se obrnile na evropsko sodišče

Štirinajst nevladnih organizacij se je skupno pritožilo na Evropskem sodišču za človekove pravice zaradi zakona o nevladnih organizacijah, ki zahteva od vseh civilnih organizacij, ki dobivajo letno več kot 7,2 milijona podpore iz tujine, da se registrirajo kot organizacije, financirane iz tujine. Omenjene organizacije so se pred tem že obrnile na ustavno sodišče, ki njihove pritožbe kakih pet mesecev ni dalo niti na svoj dnevni red. Po mnenju teh organizacij registracija ne pomaga pri večji transparentnosti, toda krši pravico do združevanja in do svobodnega mnenja. Po njihovem je zakon diskriminatoren, saj dela razliko med civilnimi organizacijami, ki so financirane izključno iz domačih virov, in tistimi, ki imajo podporo tudi iz tujine.

»Če bi naš ded nej grejšo...«

V preminaučom leti ste v naši novinaj leko prešteli dosta kaj od zgodovine, indašnje pripovejsti Slovincov, tak tisti z ov kraj Müre, kak té na našom levom bregej šurke reke. Letos se ranč tak podamo na paut po cajti, samo ka v našoj nauvoj seriji tau prejkpoglednemo, kakšo literaturo so v preminauči stoletjaj napisali v slovenskoj rejči. Na našoj pauti leko zvejte, ka vse se po naši šaulaj včijo mlajši od slovensko-ga štenjá, vüpamo pa tau tö, ka volau dobite, pa v roké vzemete kakšo dobro slovensko knigo. Gda té reči štíte, pišemo djenau 8. februar, ka je svetek slovenske kulture, den smrti velkoga pesnika Franceta Prešerna. Vöponücajmo té den pa se napautimo vküper po stopajaj slovenske književnosti!

Gda so stari starci Slovincov v 6. stoletji prišli v kraug sredijske Evrope, je njina kultura sploj ovaška grata. Stara poganska vöra je za en malo preminaula ali so go dojspotrli, stare šege, pesmi ino pripovejsti so gorostale v nauvoj, krščanjskoj formi. Vöra v Jezusa Kristuša je kralüvala nad vsejmi idejami ino tradicijami, na Slovensko pa je pripelala znanje štenjá pa pisanja tö. Istina pa je, ka je prausno lüstvo po varašaj pa vesnicaj eške dugo nej znalo šteti, vönavčeni so bili zveškoga samo dühovniki. Po klauštraj so cerkveno literaturo prejkpišavali pa dale davali baratke, šteri so bili tihinci ino nücali nemško ali latinsko rejč. Lüstvo je poznalo bole samo pripovejsti iz Bibije ali legende svetnikov, pa eške tau samo s predg ali stenski fresk po cerkvaj.

Ime »pismenstvo« znamenüje tisto slovensko cerkveno literaturo v središnjom vöki, štera je gorostala v kratki pisanjaj. Ta besedila (szövegek) so dojspisali zveškoga nemški ali češki dühovniki, šteri so prišli na Slovensko. Té zapiski so dojobrnjeni s tihinski gezikov, zatok so nej originalni. Zveškoga so povezani z mešami ali včenjóm za lüstvo, zavolo toga pravimo, ka so samo na pau literarna dela. Med njimi najdemo spauved, predge, cerkvene pesmi ali molitve. O tisti časaj nam dosta povej njini štiluš, o slo-

venskoj rejči pa njini gezik, vej so pa prvi svedoki naše rejči v središnjom vöki. Najbole erična besedila so takzvani *Brižinski spomeniki*. »Brižinj« je slovensko ime za bavarski (bajor) varaš Freising, »spomenik« pa znamenüje, ka so te reči najstarejši spomin na stari slovenski gezik. S toga varaša so edne srednjeveške knige leta 1807 prejk v München v knjižnico odpelali, gde so v nji najšli tri besedila v slovenskoj rejči. Prvo je takša spauved, štero so gučali vörnicke vküper v cerkvi; drügo je predga o greji ino

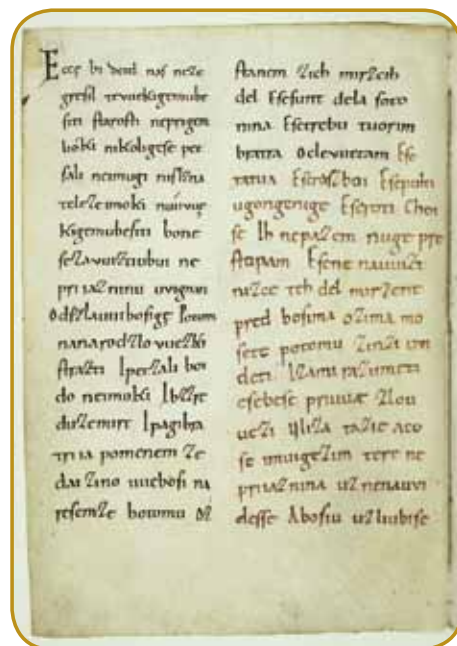
casar Karel Veliki je napreispiso, ka morejo dühovniki z lüstvom vküper moliti pa najveške vörse istine tomačiti v njinom geziku.

»Če bi ded naš nej grejšo, bi ma na vöke bilau živeti, starosti nej zadobiti, nikdar skrbi meti, nej skuznoga tejla, liki na vöke bi ma bilau živeti ...« - se začne najbolje važno, drügo besedilo predge o greji ino pokauri. Ž njim dühovnik kratko pa razmeno prejkda krščanjsko včenjé o zveličanji. Oprvin raztomači, ka je zavolo Adamovoga greja nad lidi prišlo dosta nesreč, skrbi, betegov ino sama smrt tö. Dale guči, ka vörnicke ne smejo balvane čestiti, kradniti, vmardjati pa krivo obečavati. Za peldo postavi krščanjske mantrnike ino svetnike, šteri so drügim lidam dobro včini, na konci pa zapovej, ka morejo lidgé obžalüvati svoje greje, vej do samo tak zveličani. Predgo so napisali po staroj bavarskoj peldi iz 8. stoletja.

(»Vkray idi, grdi mrski maček!«). Gezik Brižinski spomenikov je slovenski iz tistoga cajta, gda je slovenščina iz vküpne stare slavske rejči začnla grtüvati ejkstra dialekt, ejkstra gezik.

tala, v prvom sta dvej molitvi (edna pred predgov ino »Češčena, kralica«), kauli 1428 ji je dojspiso češki barat, šteri je med husitskimi bojnama tá pribejšo. Nüco je češke litere pa dosta češki

rejči. V drügom tali najdemo spauved pa začetek vüzemske cerkvene pesmi: »Naš Gospud je od smrti vstal, od njega bridke martre, nam se je veseliti, on nam hoče trošti biti, kirie eleison«. (Skoro takšo pesem so pri nas v Porabji tö spejvali, pa eške gnesneden ništerni poznajo: »Kristuš nam

Tak se začne drügi brižinski spomenik z rečami, kak so tistoga ipa starci Slovincov gučali

S cajtov pred reformacijov poznamo eške drüge slovenske rokopise. Celovski rokopis so dojspisali kauli leta 1380 v Ratečaj na Gorenjskom, gnes je v muzeji v Celovci (Klagenfurt). V njem najdemo tri molitve: očanaš, apoštolsko vöro ino zdravamarijo. Prvivi dvej sta prejkpisani po staroj minti z začetka 9. stoletja, s cajtov Brižinski spomenikov.

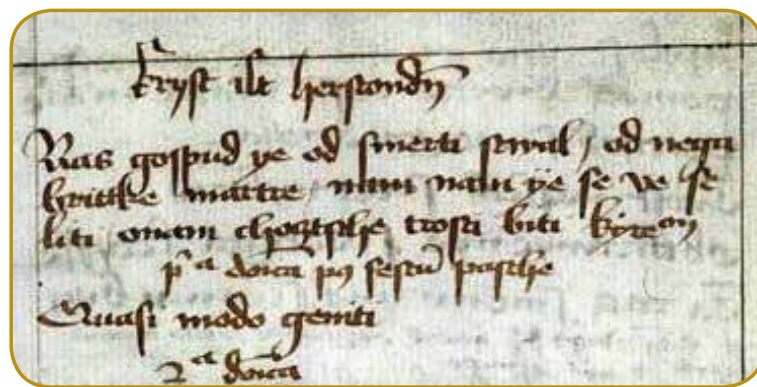
Gezik pa je že sploj ovaški grato, tačas ka je molitve dühovnik dojspiso. Tau je gorenjska domanja rejč, s falati koroški pa dolenski dialektov. Tak tomačijo, ka je tau zavolo toga tak, ka so v vesnici Rateče živeli lidgé z drügi krajin tö.

Eške posaba velko zname-nje má takzvani *Stiški rokopis*, šteroga so najšli v dolenskom cistercijanskem klauštri v Stični. Má dva

je od smrti stau, Aleluja, hvala baudi vsikdar Baugi«. Doj go je spiso leta 1864 gorenjesinčarski žipan Štefan Pinter kak »Na Vüzen Prvo Peszem.«) Vüzemska pesem má eške dosta več reči, pa če rejsan so go z nemškoga obrnauili pa je nej originalna, velá za prvo zapisano slovensko poezijo vsej časov.

Besedila v stiškem rokopisi so dojspisana v dolenskom guči, z dosta nemškimi rečami. Slovensko pismenstvo v središnjom vöki má najveško znamenje v tem, ka nutpokaže, kak so tistoga ipa gučali na Slovenskom. Če rejsan so besedila nücali zveškoga v cerkvi pa so napisana po tihinskoj peldi, majo v sebi velko vrejdnost: drügi brižinski spomenik pokaže, ka so leko v slovenskom geziku središnjoga vöka že napisali lejpe estet-ske, ritmične guče, šteri so lüstvo pozvali k žitki, ki bi se Baugi bole vüdo.

-dm-

Prva slovenska pesem, štero so najšli v klauštri v dolenskoj Stični

pokauri, štero je dühovnik gučo zbranomi lüstvi; tretjo pa je pá spauved. Rokopise (šteri so bili »na rokau napisani«) so dojspisali kauli leta 1000 blüzi Vrbskoga jezera (Wörthersee) na Koroškom, gde so meli freisinški püšpecke zemlau. Reči je napiso nemški dühovnik, tak kak je čüu ali prešto, lekar so je že v 9. stoletji nücali pri preobračanji starcov gnešnji Slovincov. Frankovski

Kisnej je iz Karantanije prišla v Spaudnjö Panonijo tö, gde so živeli stari starci gnešnji Porabski pa prekmurski Slovincov. Besedilo so nücali slavski apoštol *sveti Metod* ino njegvi vüčeniki tö, tak leko raztomačimo ništerne panonske pa stare cerkvenoslovanske pelde v predgi. V njej najdemo rejč »mrzki« (»Oz stanem zich mirzcih del«), štero starejšo lüstvo v Porabji eške gnesneden nüca

Slovenija, od kć lepote tvoje ... - 5.

NA GORENJSKO, GDE GORÉ SO

Nébo nad Koproj je bilau slejden den puno oblakov. Zrankoma smo se zatok leko eške brž skaupali v maurdji, gda pa smo s svojimi veukimi paki od hostela stapali prauti autoni na dalečnjom parkplaci, so našo kaužo že pikale drauvne kraple deži. Po pauti nazaj do Ljubljane se je že cejli cajt lejvalo, ka je zatok eške ūše bilau, ka smo se nej po nagloj poštiji pelali, liki po mali potaj.

Za svojo slejdnjo veuko turo smo planerali, ka si poglednemo Gorenjsko, ali bole dje-nau dvej jezera (tavak), zavolo šteri je tista krajina tak erična. Pá smo se dročkali po staroj pauti, vej je pa naša padaškinja eške itak nej stejla na avtocesto. Poštije so nam včasí skoro dūšo vōstrausile, depa donk smo prišli na križpautje, gde smo se obrnauili prauti jezera na Bledi.

Tam smo vidli, ka v augustuši znamenuje turizem. Poštija je bila do konca puna z autonami, edni so se pelali prauti Bledi, drūgi pa nazaj. Če bi tau nej dojšlo, je prišla veuka toča. V takšom vrejmni smo se pelali dvajsti kilomejterov na vōro. Gda smo prišli k jezera, je vse sūr-kasto bilau, voda, nébo pa grad na viskom bregej. Odlaučili smo se, ka se nemo stavlali, liki se odpelamo dale.

Vozili smo se 25 kilomejterov do Bohinjskoga jezera, štero je največše naravno jezero v Sloveniji, štero ne preminé (kak v Cerknici). Kauli vodé so veuke plamine, med njimi Vogel, šteri je visiki skoro dvej gezero mejterov. S takzvanov »gondolov« se leko najgir človek pripela na 1535 mejterov pa od tistec kauli pogledne. Naša padaškinja je že pravla, ka una se od takši poti v visino bogi pa se ji v glavej vrti. Ge sem pa pogledno, ka gondola pela za deset minut. Brž smo kúpili karte, pa nas je že vlejklo v nébo. Mala kabina, puna z lidami, se je naglo

zdigavala pa zmejs pri sojaj malo trausila, liki za par minut smo že vrkaj bili. Padaškinja si je pobrisala skuzo straja z oká pa me skoro vgejla, ka sem go v takšo nevolu pripelo.

Depa vrkaj je že vse v redi bilau, pa ženska članica naše male skupine je tō pravla, ka

Z 1535 metrov je cejli svejt kak maketa (Bohinj)

se je splačalo gor priti. Od male restavracije na plamini se čudovitno vidi Bohinjsko jezero pa vreji kauli njega, šteri skoro vsi slišijo pod Triglavski narodni park (od kć so naši Andovčarge v svojo ves pripelali kamen za svoj »Mali Triglav«). Škoda samo, ka je stara kavarna na Vogli na nikoj prišla, vej so se z njene terase najlepše vidle alpske plamine.

Gda smo se tak čüdivali lépotam, nam je gratalo nika špajso. Te smo na pamet vzeli, ka smo se spodkar pri autoni nej toplo na sé djali. Gor smo bili naravnani, kak liki bi se šli kaupat na maurdje, v kratke lače pa kratki polo. Gda smo tak zmrzūvali, so začnile z oká naše padaškinje pá gromske strejle leteti prauti meni. Videli smo pa, ka ništerni drūgi turisti ranč tak nemajo toploga gvanta. Malo smo poslušali pa čüli, ka so ranč tak z Vogrske.

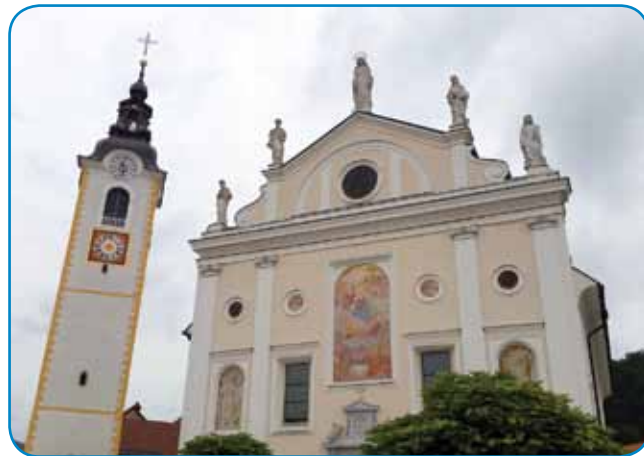
Vrkaj nas je čako plaminski obed. Naraučili smo si »ričet«, v šteroga dajo rič (ješprenj), gra, krumple, zelenjé pa lük. Svinjsko mesau tō trbej cuj,

v našom cušpajzi je bila tau krača (csülök). Tau je slovensko narodno gesti, ništerni pravijo, ka je za robe v vauzi. Gda smo prišli nazaj v dau, smo se odšpancerali do vodé. Ta je tak mrzla bila, ka se je samo en par lüdi kaupalo, pa té tō samo za par minut. Videli smo tri-štiri kajakaše

tō, šteri so probavali varno pelanje po zelenoj vodej.

Ništerni pravijo, ka je jezero v Bohinji lepšo kak tisto na Bledi. Bole naravno, bole divdjo je, pa pripoznajmo, bole méрно. Od tistec pela paut po gaušči do slapa Savice (vizesés), gde kisnejša

Cerkev Marijinoga brezmadežnoga spočetja v Kamniki má ejkstra tōrem

Sava z zemlé kak vretina vōvdari.

Donk smo se povrnauli nazaj na Bled, gda je vrejmén lepšo gratalo. Po krivi, vauski pa strmi poštijaj smo se odpelali na grad, šteri je po indašnji dokumentaj najstarejši na Slovenskom (o njem pišejo

že leta 1011). Od tistec, z vinsine 130 mejterov lepau vidi-mo jezero, šteroga je pesnik France Prešeren zvau »kejp iz paradičoma« (»z okolšno ta podoba raja«). Na srejdji je mali otok (sziget), na šterom so že več gezero lejt mele vsefelé poganske vōre svoja svetišča, gnes pa stoji tam cerkev.

Bled je eričen eške po svojoj »kremnoj rezini« (krémes). Če rejsan najbaukšo prej spodkar, pri vodéj vōprinesejo, smo go mi koštavali na gradi. Samo na tūoma se pokisim pripoznati, ka je lekar reklama baukša kak sam desert.

Če má popotnik srečo, leko z aukna muzeja na gradi vidi vrej Triglava, šteri je daubo ime po starom slavskom baugi s trejmi glavami. Ojti po gradi je nej léko, vej se pa vseposedik s telefoni dojdjémlejo turisti pa cejli cajt je trbej skrb meti, ka aj bi človek nej neakoma na nogau staupo.

Pomalek nam je začnilo sfaldjavati časa, zatok smo se napautili nazaj prauti Ljubljani. Samo eške telko smo

se stavili, ka bi brž poglednili velko Marijino prauškarsko cerkev v Brezjaj. Ta vesnica je spoj pri avtocesti Ljubljana-Jesenice, štera z glavnoga varaša pela prauti Avstriji. Bazilika Marije Pomagaj je slovensko narodno svetišče že 150 lejt, od gda so začnili

vōrnicke, šteri so molili k Materi Boži, grtūvati zdravi. Eške gnesnedén tam vsikšo leto vkūppride več gezero Slovincov, leta 1996 so tá prišli »prvi prauškar sveta« sveti oča Janoš Pavel II. tō.

Ka aj bi slejdnji den naše poti tō nej austo brezi lejpoga za pogled, smo se - če smo se že tak ali tak nej po nagloj poštiji pelali z Ljubljane - stavili v malom gorenjskom varaši Kamniki. Če rejsan je biu vikend, je biu center varaša skoro prazen. Samo en par lüdi smo videli, šteri so sladolelizali ali pivo pili, pa tak počivali po kavarnaj. Po takzvanov »Šutni«, nekdešnjój srej dneveškoj vesnici, gnes ednom varaškomi tali, smo se odšpancerali do Marijine cerkve z ejkstra tōrmom. Zmejs smo si pa od zvūna poglednili rojstno ižo generala ino pesnika Rudolfa Maistra, šteri je dosta napravo za slovensko sōverno grajnco po prvoj svetovnoj bojni.

Maribor nas je čako s sūr-kastimi oblaki, tak smo se samo telko stavili na »Lenti« (varaškom tali spoj pri Dravi, gde rasté štiristau lejt staro grauzdje tō), ka smo zeli svoje pleskavice s sirom. Na Glavnem trgi z znamenjom küge pa varaškov izov smo spili dober kafej ino se napautili prauti Somboteli. Moram pripoznati, ka je bila paut od Ljubljane do vogrske grajnca za mé tō spoj nauva, vej se pa na rejtiki pelam po staroj poštiji. Vüdo sem varaše, kak so Slovenske Konjice pa Slovenska Bistrica, po dugom cajti sem se pá pelo prejk Lenarta pa Gornje Radgone.

Tak je gratala naša paut eden lepi kraug po Sloveniji. V ausmi dnevaj smo videli dosta vse, ka se splača videti, naša matična domovina pa vsikdar skriva kakše kinče, štere je vrej dno spoznati tistoma tō, šteri brodi, ka je vüdo že vse.

-dm-

NAČRT PROGRAMOV

Zveze Slovencev na Madžarskem za leto 2018 A Magyarországi Szlovének Szövetsége 2018. évi programterve

17. januar

Seja predsedstva Zveze Slovencev na Madžarskem. / *A Magyarországi Szlovének Szövetsége elnökségének ülése.*

25. januar

Govorica telesa, predavanje Mihaele Hegedűs v Slovenskem domu v Monoštru. Predavanje o vlogi kretenj telesa in mimike obraza v vsakdanjem življenju. / *Mihaela Hegedűs előadása a testbeszédről a Szlovének Házában Szentgotthárdon.*

9. februar

Slovenski kulturni praznik v Slovenskem domu v Monoštru v soorganizaciji DSS. / *A Szlovén Kultúra Napja alkalmából tartandó ünnepség a Szlovének Házában az Országos Szlovén Önkormányzat társszervezésében.*

13. februar

Ožvitev pustnih šeg in peka krofov ter pogovor z etnologinjo Marijo Kozar o izvoru pusta v Hiši jabolk. / *Farsangi szokások felelevenítése és fánkok sütése, valamint Kozár Mária, néprajzkutatóval való beszélgetés a farsang eredetéről az Almalakban Felsőszőlőn.*

februar – marec – april

Tečaj slovenščine za nadaljevalce (tedensko). / *Szlovén nyelvtanfolyam haladóknak a Szlovének Házában (heti nyelvtanfolyam)*

28. februar

Predavanje etnologinje Jelke Pšajd o ljudskih šegah ob smrti. / *Jelka Pšajd néprajzkutató előadása a halállal kapcsolatos népi hiedelmekről.*

marec – april – maj

Skozi slovenščino do osnov angleščine (tedenski tečaj) / *Szlovén nyelven keresztül tanuljunk meg angolul (heti nyelvtanfolyam)*

8. marec

Predstavitev knjige Milana Vincetića z naslovom Luna na mesecu/Luna na mejeci v Slovenskem domu. / *Milan Vincetić Luna na mesecu/Luna na mejeci című könyv bemutatója.*

... marec

Uvod v svet slikarstva, predavanje o slikarskih osnovah in slikarskih tehnikah / *Bevezetés a művészet világába (motivációs előadása a festészet világáról).*

25. marec

Velikonočni koncert pevskega zbora Maranata iz Nuskove v kulturnem domu v Slovenski vesi. / *A Maranata énekkar húsvéti koncertje a rábatótfalui kulturházban.*

marac ali april

Lutkovna predstava za porabske malčke v izvedbi lukovne skupine

Luki iz Kisovca. / *Báb előadás a rábavidéki óvodások számára.*

7. in 8. april

Sodelovanje Komornega pevskega zbora na pevski reviji Primorska poje v Idriji. / *A Primorska poje elnevezésű Nemzetközi énekkari találkozó, melyen a MSZSZ szentgotthárdi kamarakórusa vesz részt Idrija településén.*

7. april

Občni zbor Zveze Slovencev na Madžarskem v Slovenskem domu v Monoštru. (ob 10. uri) / *A MSZSZ közgyűlése a Szlovének Házában Szentgotthárdon.*

... april

Seja predsedstva Zveze Slovencev na Madžarskem. / *A Magyarországi Szlovének Szövetsége elnökségének ülése*

18. ali 19. april

V okviru 23. Slovenskih dnevov knjige 2018 (interakcija med jezikom literature in jezikom filma) bo izvedena projekcija filma Mokuš in spremiljevalni kulturni dogodek v Slovenskem kulturnem in informativnem centru v Monoštru. / *A 23. Szlovén Könyv Napjai rendezvénysorozat keretén belül bemutatásra kerül a Mokuš című szlovén film, majd kulturális programmal folytatódik a Szlovén Kulturális és Információs Központban Szentgotthárdon.*

april, maj, junij

Seznanjanje predšolskih otrok s porabsko dediščino preko izvedenih delavnic (poudarek bo na petju in plesu) / *Rába-vidéki hagyományok megismertetése óvodás gyermekekkel műhelymunkán keresztül (szlovén énekek és táncok tanulása).*

... maj

Seja predsedstva Zveze Slovencev na Madžarskem. / *A Magyarországi Szlovének Szövetsége elnökségének ülése.*

konec maja

Ekskurzija za člane predsedstva Zveze Slovencev na Madžarskem. / *Tanulmányi kirándulás a MSZSZ elnökségi tagok részére.*

... junij

Sodelovanje Športnega društva Slovenska ves na mednarodni prireditvi, 42. Srečanju mladih slovenskih športnikov iz obmejnih dežel v Sloveniji. / *42. Nemzetközi Ifjúsági Sporttalálkozó, közreműködik a rábatótfalui SE ifjúsági futballcsapata.*

9. junij

LIPAFEST - III. Mednarodni festival plesa v Monoštru. / *LIPAFEST - III. Nemzetközi táncfesztivál Szentgotthárdon.*

16. - 17. junij

49. Tabor slovenskih pevskih zborov

v Šentvidu pri Stični, ki se ga bo 46. udeležil MePZ Avgust Pavel Gornji Senik. / *49. Nemzetközi Szlovén Éneklő Tábor Šentvid pri Stični településén, melyen a MSZSZ felsőszőlőki Pável Ágoston Vegyeskara 46. alkalommal vesz részt.*

22. junij

Poletni koncert s sodelujočima zboroma ŽPZ Rože iz Nove Gorice in ŽPZ Püngrad iz Kroga v Slovenskem domu. / *Nyárköszöntő koncert női karokkal Szlovéniából a Szlovének Házában.*

6. julij

Poletna noč s tamburaško skupino Koprive na dvorišču Slovenskega doma. Obenem pokušnja slovenskih jedi. / *Nyári est a Koprive tambura zenekarral (horvát) a Szlovének Háza udvarán, szlovén tájilegű étel kostolás.*

7.-14. julija

Jezikovne počitnice v Piranu za učence in dijake v soorganizaciji ZRSŠ. / *Szlovén nyelvtábor Fiesában a Rába-vidéki kétnyelvű általános iskolák felsőtagozatos tanulói és a középiskolások részére.*

10. avgust

Poletna noč z etnoskupino Prašnati na dvorišču Slovenskega doma. Obenem pokušnja slovenskih jedi. / *Nyári est a Prašnati etno zenekarral (szlovén) a Szlovének Háza udvarán, szlovén tájilegű étel kostolás.*

13. - 21. avgust

17. Mednarodna likovna kolonija v Monoštru. / *17. Nemzetközi Művésztelep a Szlovének Házában Szentgotthárdon.*

september - oktober - november

Tečaj slovenskega jezika v Slovenskem domu (tedensko). / *Szlovén nyelvtanfolyam a Szlovének Házában (heti nyelvtanfolyam).*

... september

Premierna predstava gledališke skupine Veseli pajdaši ZSM v kulturnem domu v Števanovcih. / *MSZSZ apátistvárfalvi Vidám barátok színjátézcsoport színdarabjának bemutatója az apátistvárfalvi kultúrházban.*

september

Mednarodni kolesarski maraton v soorganizaciji ŠDK Monošter. / *Nemzetközi kerékpártúra a szentgotthárdi Sportkerékpár egyesület közreműködésével.*

... september

Seja predsedstva Zveze Slovencev na Madžarskem. / *A Magyarországi Szlovének Szövetsége elnökségének ülése.*

13. oktober

VI. Vražja pot v Andovcih v soorganizaciji PKTD Andovci. / *VI. Szellemek útja Orfaluban a*

RSZKTE társszervezésében (népi hiedelmek).

21. oktober

10. obletnica delovanja Malega gledališča ZSM duo Fodor. / *A MSZSZ Fodor duo színjátézcsoportjának 10 éves jubileumi műsora.*

... oktober

Obujamo dediščino s pravljicnimi večeri za odrasle v soorganizaciji Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota na Gornjem Seniku. / *Hagyományélesztő meseestek felnőtteknek a Felsőszőlőn a Muraszombati Területi és Tanulmányi Könyvtár közreműködésével.*

... november

Otvoritev razstave ustvarjalcev 17. Mednarodne likovne kolonije v Monoštru. Izdaja trijezičnega kataloga. / *XVII. Nemzetközi Művésztelep alkotásainak kiállítása a Szlovének Házában Szentgotthárdon. Három nyelvű katalógus megjelentetése.*

10. november

80. obletnica MePZ Avgust Pavel ZSM Gornji Senik v kulturnem domu na Gornjem Seniku. / *A MSZSZ felsőszőlőki Pável Ágoston Vegyeskar fennállásának 80. jubileuma, koncert a felsőszőlőki kultúrházban. (ljudski pevci Szombathely)*

... november

Seja predsedstva Zveze Slovencev na Madžarskem. / *A Magyarországi Szlovének Szövetsége elnökségének ülése.*

5. december

Miklavževanje za porabske malčke v Slovenskem domu. / *Mikulás vásár Rába-vidéki óvodásokkal a Szlovének Házában.*

8. december

Porabski božični bazar na dvorišču Slovenskega doma (žive jaslice, božične igre-ožvitev šeg, božični program. / *Rába-vidéki karácsony (bazar) a Szlovének Háza udvarán. (kulturális program, élő betlehem).*

december

Božični koncerti. / *Karácsonyi koncertek.*

TEKOČE AKTIVNOSTI V LETU 2018

Izdaja Porabskega koledarja, tednika časopisa Porabje in literarnega dela za knjižni dar. / *A Porabski koledar című évkönyv, a Porabje hetilap és a karácsonyi könyvajándék kiadása.*

Priprava novega dvojezičnega dokumentarnega filma o Porabju za turiste, ki prihajajo v Porabje. /

Új, kétnyelvű dokumentumfilm készítése a szlovén Rába-vidékről az ide érkező turisták számára.

Vse leto različne razstave v Slovenskem domu v Monoštru. / *Egész évben különböző kiállítások a Szlovének Házában.*

Učinkovito sodelovanje na kulturnem področju s slovenskimi društvi v Porabju in izven Porabja. / *Eredményes együttműködés a Rába-vidéki és más szlovén egyesületekkel a kultúra területén.*

Skrb za slovensko cerkveno petje. / *Szlovén egyházi éneklés ápolása.*

Seznanjanje predšolskih otrok s porabsko dediščino preko izvedenih delavnic. / *Rába-vidéki hagyományok megismertetése óvodás gyermekekkel műhelymunkán keresztül.*

Sodelovanje na kulturnem, športnem in cerkvenem področju z organizacijami Slovencev na Madžarskem, v Sloveniji, Italiji, Avstriji in na Hrvaškem. / *MSZSZ a jövő évben is együttműködik a szlovén szervezetekkel és egyesületekkel Magyarországon, Szlovéniában, Olaszországban, Ausztriában és Horvátországban a kultúra, sport és az egyházi élet területén.*

Zagotovitev potrebnih pogojev delovanja devetim odraslim amaterskim kulturnim skupinam, mentorjem in predsednikom (vodjem) skupin. Tudi v letu 2018 bomo koordinirali in financirali delo kulturnih skupin, organizirali njihove nastope in gostovanja tako doma kot v Sloveniji. *A Szlovén Szövetség keretében működő 9 amatőr kulturális csoport valamint a mentorok és csoportvezetők munkájához szükséges feltételek biztosítása. 2018-ban is koordináljuk és finanszírozzuk kulturális csoportjaink működését, fellépéseik szervezését itthon, Szlovéniában és más határon túli szlovén területen.*

ZSM je leta 2016 ustanovila štipendijo »ROZMARIN« za mlade aktivne člane kulturnih skupin ZSM, kar hoče letos nadaljevati. / *A MSZSZ 2016-ban megalapította a ROZMARIN ösztöndíjat a Szövetség által fenntartott szlovén kulturális csoportokban dolgozó aktív fiatalok részére, melyet ebben az évben is kiosztunk.*

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

OD 9. FEBRUARJA
DO 15. FEBRUARJA

PETEK, 09.02.2018, I. spored TVS

6.25 Dnevnikov izbor, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 12.00 Ugriznimo znanost: Oživiljanje mamutov, oddaja o znanosti, 12.25 Anica: Anica in prva ljubezen, otroška družinska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Intervju: Franc Kangler, 14.35 Beg je moj up: Portreti Prešernovih nagajencev, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip: Portret umetnika - Jošt Snoj, 16.25 Zlata dekleta (I.), ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Slovenski magazin, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.10 Pujša Pepa: Trgovina gospoda Lisjaka, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Štirje letni časi z Biseri, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmev, Šport, Kultura, Vreme, 23.05 Oče Léon Morin, francosko-italijanski film, 1.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.30 Info-kanal

PETEK, 09.02.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.25 Pleši, poj, oder je tvoj: Folklorna skupina Emona, 50 let, 9.05 Bleščica, oddaja o modi, 9.50 Hišica v preriji (VIII.): Legenda o Črnem Jaku, ameriška nadaljevanka, 10.45 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018 10.45 Umetnostno drsanje - ekipno, 11.55 Otvoritvena slovesnost, 14.05 Dobro jutro, 15.35 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.00 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.30 Halo TV, 17.15 Hišica v preriji (VIII.): Chicago, ameriška nadaljevanka, 18.10 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 18.55 Male sive celice: OŠ Matije Valjavca Preddvor in OŠ Gornja Radgona, kviz, 19.40 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 20.00 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 20.30 Natej in pol, ameriški film, 22.00 Zvezdana, 22.45 Večer v Palladiumu (II.), 23.30 Glasbeni spoti, 0.30 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018, 3.00 Info-kanal, 5.05 Glasbeni spoti

SOBOTA, 10.02.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.45 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Iztok Mlakar, 11.40 Tednik, 12.40 NaGlas, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.30 Mame: Izlet, slovenska nanizanka, 15.00 Ambienti, 15.35 Profil, 16.00 Cesarjev kuhar, japonska serija, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Družbeni fenomeni: Beg možganov, 17.45 Poskusiva znova, britanska nadaljevanka, 18.10 Sladko življenje z Rachel Allen: Sladke skušnjave za male in velike, 18.40 Ozare, 18.45 Miriam: Zelene pike, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 »Nisi prva nisi zadnja«, veliki retrospektivni koncert, 21.40 Prevara (III.), ameriška nadaljevanka, 22.40 Poročila, Šport, Vreme, 23.10 Za vedno, slovenski film, 0.35 Profil, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 2.20 Info-kanal

SOBOTA, 10.02.2018, II. spored TVS

6.30 10 domačih, 7.00 Najboljše jutro, 8.05 Smučarski teki - skiatlon (Ž), 9.20 Otvoritvena slovesnost, 11.15 Smučarski skoki - mala skakalnica (M), kvalifikacije, 12.00 Biatlon - sprint (Ž), 13.35 Smučarski skoki - mala skakalnica (M), 15.50 Smučarski teki - skiatlon (Ž), 17.10 Biatlon - sprint (Ž), 18.30 Smučarski skoki - mala skakalnica (M), 20.00 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 21.00 Umori na podežlju (XVIII.): Habeas corpus, britanska nanizanka, 22.40 Derren Brown: Poskusi: Krivda, 23.30 EPP (Ekonomske propagandni pop), koncertni dokumentarec, 1.30 Glasbeni spoti, 2.35 Alpsko smučanje - smuk (M), 4.50 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja

NEDELJA, 11.02.2018, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 9.50 Govoreči Tom in prijatelji, risanka, 10.00 Mulčki: Ljubezen je v zraku, risanka, 10.10 Džamila in Aladin, angleška otroška nanizanka, 10.45 Prislunimo tišini, izobraževalna oddaja, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha: Bolezen duše, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Štirje letni časi z Biseri, 14.45 Moj stric, francosko-italijanski film, 16.45 Kino Fokus, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Zmajči zmaj: Podvojeni zmaj, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Mame: Boks, slovenska nanizanka, 20.30 Modna hiša Velvet (IV.): Trenutek resnice,

španska nadaljevanka, 21.50 Intervju: Boris A. Novak, 22.45 Poročila, Šport, Vreme, 23.15 Abu Bakr al Bagdadi - samooklicani kalif, francoska dokumentarna oddaja, 0.10 Bojan Gorišek - Philip Glass: Metamorphosis Four, 0.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.40 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.35 Info-kanal

NEDELJA, 11.02.2018, II. spored TVS

5.45 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018, Smučarski skoki - mala skakalnica (M), 7.10 Smučarski teki - skiatlon (M), 8.30 Umetnostno drsanje - ekipno, 10.40 Alpsko smučanje - smuk (M), 12.00 Biatlon - sprint (M), 14.15 Smučarski teki - skiatlon (M), 15.25 Umetnostno drsanje - ekipno, 17.05 Alpsko smučanje - smuk (M), 18.15 Biatlon - sprint (M), 19.45 Žrebanje Lota, 20.00 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 21.00 Nesmrtni, oddaja o športnih velikanih, 21.25 Avtomobilnost, 21.55 Bleščica, oddaja o modi, 22.25 Goljufija (I.), danska nadaljevanka, 23.25 »Nisi prva nisi zadnja«, veliki retrospektivni koncert, 1.05 Glasbeni spoti, 2.10 Alpsko smučanje - veleslalom (Ž), 1. vožnja, 3.30 Umetnostno drsanje - ekipno

PONEDELJEK, 12.02.2018, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.15 Sladko življenje z Rachel Allen: Sladke skušnjave za male in velike, 10.40 10 domačih, 11.10 Vem!, kviz, 11.55 NaGlas, 12.25 Anica: Anica in športni dan, otroška družinska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Sveto in svet, 14.30 S-prehodi, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.30 Osmi dan, 16.00 Folklorna skupina Emona - Štajerski in pustni plesi, 16.10 Flavtistka Irena Grafenauer in harfistka Marta Graf (P. A. Genin: Beneški karneval, op. 14), 16.25 Zlata dekleta (I.), ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 V svojem ritmu: Kdo bo najboljši?, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 17.55 Novice, 18.00 Young Village Folk: Ivana in Matija - Ko zasadiš svoj sadovnjak in postaneš kmet, 18.10 Lili in Čarni zaliv: Plesni dvboj, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 22.55 Umetni raj, 23.30 Glasbeni večer, 1.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.30 Info-kanal

PONEDELJEK, 12.02.2018, II. spored TVS

5.40 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018, Alpsko smučanje - veleslalom (Ž), 2. vožnja, 7.20 Otvoritvena slovesnost, 9.35 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 11.00 Biatlon - zasledovalna tekma (Ž), 11.50 Alpsko smučanje - veleslalom (Ž), 12.55 Biatlon - zasledovalna tekma (M), 13.45 Smučarski skoki - mala skakalnica (Ž), 15.25 Umetnostno drsanje - ekipno, 17.15 Alpsko smučanje - veleslalom (Ž), 18.10 Biatlon - zasledovalna tekma (M), 18.50 Smučarski skoki - mala skakalnica (Ž), 20.00 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 21.00 Varna hiša: Vran, britanska nadaljevanka, 21.45 Pogrešani dekleti, britanska nadaljevanka, 22.50 Kurdistan - sanje ali resničnost?, nemška dokumentarna oddaja, 23.45 Avtomobilnost, 0.15 Glasbeni spoti, 3.20 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018: Alpsko smučanje - kombinacija (M), smuk,

TOREK, 13.02.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan: Kuhanje v koprskem studiu, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Obzorja duha: Bolezen duše, 12.25 Anica: Anica in zajček, otroška družinska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Studio City, 14.40 Kino Fokus, 15.00 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 15.30 Fircbologi: O Butalcih, nastopu Lady Kamen in razkriti skrivnosti, mozaična oddaja za otroke, 16.00 Jedi za vsak dan z Rachel Allen: Delo doma, 16.25 Zlata dekleta (I.), ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Koda, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Žvenkci: Stvarca, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Kjer bom doma (V.): Demoni iz teme, avstralska nadaljevanka, 21.00 Varuhi civilizacije, dokumentarni film, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, 23.05 Spomini: Ivan Grobelnik-Ivo, dokumentarna oddaja, 0.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.30 Info-kanal

TOREK, 13.02.2018, II. spored TVS

4.55 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018, Deskanje na snegu - snežni žleb (M), kvalifikacije, 6.50 Alpsko smučanje - kombinacija (M), slalom, 8.45 Biatlon - zasledovalna tekma (M), 9.25 Smučarski teki - sprint, kvalifikacije, 10.45 Deskanje na snegu

- snežni žleb (Ž) finale, 11.50 Smučarski teki - sprint (M in Ž) klasično, 14.00 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 15.00 Deskanje na snegu - snežni žleb (Ž) finale, 16.00 Smučarski teki - sprint (M in Ž) prosto, 18.10 Alpsko smučanje - slalom (M) kombinacija, 20.00 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 21.00 Prava ideja, 21.35 Akcent, 22.25 Medičejci, gospodarji Firenc, koprodukciska nadaljevanka, 23.30 Glasbeni spoti, 2.00 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018

SREDA, 14.02.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan: Iz mariborskega studia, 11.00 Vem!, kviz, 11.35 Slastna kuhinja: Tatarski biftek iz tunine in štruca z zeliščnim maslom, 11.50 Umetni raj, 12.25 Anica: Anica in velike skrbi, otroška družinska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Intervju: Boris A. Novak, 14.35 Duhovni utrip: Portret umetnika - Jošt Snoj, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.35 Male sive celice: OŠ FLV Slivnica pri Mariboru in OŠ Dob, kviz, 16.25 Zlata dekleta (I.), ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Dinotačke: Kar je bilo na koncu sveta, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Popolni tujci, italijanski film, 21.40 Koza je preživela, kratki igrani film AGRFT, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 22.55 Pogovorna oddaja, 23.50 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.55 Info-kanal

SREDA, 14.02.2018, II. spored TVS

5.35 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018, Alpsko smučanje - slalom (Ž), 2. vožnja, 7.00 Nordijska kombinacija: mala skakalnica - posamezno, 7.55 Deskanje na snegu - snežni žleb (M) finale, 8.45 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 9.45 Nordijska kombinacija: smučarski teki - 10 km posamezno, 10.45 Umetnostno drsanje - pari, kratki program, 11.55 Biatlon - 15 km (Ž) posamezno, 12.55 Hokej na ledu - ZDA : Slovenija, 15.35 Alpsko smučanje - slalom (Ž), 16.45 Deskanje na snegu - snežni žleb (M) finale, 17.15 Hokej na ledu - Slovaška : Rusija, 19.45 Žrebanje Lota, 20.00 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 21.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 21.55 Bleščica, oddaja o modi, 22.30 Grigris, francosko-čadski film, 0.05 Glasbeni spoti, 2.45 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018

ČETRTEK, 15.02.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.30 Anica: Anica in skrivnostna maska, otroška družinska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Varuhi civilizacije, dokumentarni film, 14.35 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.00 Težišče - Sülypont, oddaja TV Lendava, 15.35 Prava ideja, 16.25 Zlata dekleta (I.), ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Ugriznimo znanost: Obsevanje, oddaja o znanosti, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Alpfoodway, 18.05 Zu, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.25 Churchillova skrivnost, britanski film, 1.10 Ugriznimo znanost: Obsevanje, oddaja o znanosti, 1.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.55 Info-kanal

ČETRTEK, 15.02.2018, II. spored TVS

6.30 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018, Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 7.25 Smučarski teki - 10 km (Ž) prosto, 9.15 Umetnostno drsanje - pari, prosti program, 11.50 Biatlon - 20 km (M) posamezno, 13.30 Hokej na ledu - Švica : Kanada, 15.50 Smučarski teki - 10 km (Ž) prosto, 17.00 Alpsko smučanje - superveleslalom (M), 18.20 Biatlon - 20 km (M) posamezno, 20.00 Olimpijski park, pregled olimpijskega dogajanja, 21.00 Avtomobilnost, 21.30 Hector in iskanje sreče, koprodukciski film, 23.25 Slovenska jazz scena, Saksofonist Tadej Tomšič in Big band RTV Slovenija, 0.05 Bleščica, oddaja o modi, 0.30 Glasbeni spoti, 1.35 Info-kanal, 2.50 Glasbeni spoti, 4.05 Zimske olimpijske igre Pjongčang 2018: Hokej na ledu - ZDA : Slovaška

POZVANJE

Z veseljem Vam damo na znanje, ka
**DRUŠTVO PORABSKI SLOVENSKI
PENZIONISTOV**

de v soorganizaciji
SAKALAUVSKE VESI ino

DRUŠTVA PENZIONISTOV ROGAŠOVCI
na fašensko nedelo,

11. 02.2018 držalo

VARAŠKO

SLOVENSKO FAŠENSKO POVORKO.

Fašenki se napautijo od Lipe prauto
centra Monoštra v **14.30** vöri.

PRIDTE se vi tū z nami veselit!

Program finančno pomagata:

Ministrstvo za človeške vire pa Urad RS za

Slovence v zamejstvu in po svetu.

*Kusta repa, dugi len, fašenek je cejli den.
Pijte vino, nej vodau, gejte repo, nej mesau.*

Pridte na fašenski torek,

13. februara 2018

zadvečerka od 16. vöre v Hišo jabolk na Gorenji Senik!

Sok szeretettel várunk

2018. február 13.-án (farsang kedden)

16. órától a felsőszőlőnői Alma-lakba.

Pogočavanje z etnologinjo **Marijo Kozar** o pustnih šegah.

Vküper mo mejsili pa pekli krofline pa skaldje.

V dobro volau vas gvüşno spravita **FAŠENEK pa LENKA**
s fudašon **STANKOM!**

Beszélgetés a farsangi szokásokról **Kozár Mária** néprajkutatóval.

Közösen dagasztjuk és sütjük ki a farsangi- és csöröge fánkot.

A jó hangulatról gondokodnak

a szlovén **FARSANGI MASKARÁSOK (Farsang és Léna)**,
valamint **STANKO**, a mindig jókedvű harmonikás.

*Pridte vsij, šteri ste od kolena vekši, pa od poplata menši,
s seboj prinesite samo glasne gute pa friške pete!*

Organizator
Szervező:

Za koga aj damo 1 % iz svoji porcij

Društvo porabski slovenski penzionistov na znanje da vsejm bralcom
novin Porabje, ka od 2018. leta naprej pravico ma dobiti 1 % porcije od
tsti lidaj, steri so eske doužni plačuvati porcije. Té 1 % vsakši človek dá
tistoj civilnoj organizaciji, sterij sam šké.

Društvo porabski slovenski penzionistov se že vnaprej trno lepau za-
vali vsem, steri našo letošnje delo pomorejo z enim procentom svoji
porcij. Obečamo vam, ka na dobre cilje ponučamo vaše porcije. O tejm
vam na konci leta račun tū damo prejk novin. Našo delo se leko skaus
sprvaja v porabski slovenski novinaj, na Radioni Monošter, v oddajaj
Slovenski utrinki pa tōj-taum v varaški novinaj Monoštra. Baug plati
vam, steri te nas etak pomagali.

Klara Fodor, predsednica

**SKOZI
SLOVENŠČINO DO
OSNOV ANGLEŠČINE**

Zveza Slovencev na Madžarskem
organizira jezikovni tečaj

**SKOZI SLOVENŠČINO DO
OSNOV ANGLEŠČINE**

Tečaj bo marca, aprila in maja
2018, enkrat tedensko po 2 uri (v
večernih urah) v Slovenskem
domu v Monoštru.

Tečaj bo brezplačen.

Rok prijave: 28. februar 2018

Prijavite se lahko po telefonu:
94/380-208

ali na naslednjem e-naslovu:
biserka.bajzek@gmail.com

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtak
Založnik:

Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobotica; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Ministrstvo za človeške vire (EMMI), Zveza
Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

